

Амброзія полинолиста - *Ambrosia artemisiifolia* L.



Злісний карантинний бур'ян. Пилок цієї рослини викликає алергічні захворювання у людей.

Амброзія полинолиста відноситься до шкідливих рослин, які викликають порчу молока. При поїданні рослини в фазу цвітіння лактуючими тваринами молоко набуває різкого неприємного запаху та смаку.

Амброзія полинолиста вперше з'явилась на Україні в 1914 році в Дніпропетровській області, де німецький агроном вирощував її як замітник хіни.

Зараз амброзія полинолиста відноситься до карантинних організмів, обмежено поширених в Україні.

Через свою виняткову шкодочинність, негативний вплив на здоров'я людей амброзія посідає одне з перших місць серед злісних бур'янів.

Засмічує бур'ян всі польові культури (особливо просапні і ярі зернові), овочеві, плодові, виноград, пасовища, чагарники. Вона щільно росте на узбіччях автомобільних доріг та залізниць, берегах ставків і річок, на пустирях та інших необроблюваних землях, будівельних майданчиках, територіях заводів, підприємств, тваринницьких комплексів, машинних дворів, на вулицях і садибах населених пунктів.

На сьогодні ліквідувати вогнища амброзії полинолистої неможливо через різноманітні властивості виду, тому правильним рішенням в даній ситуації буде постійний контроль чисельності цього карантинного бур'яну.

Амброзія полинолиста розмножується тільки насінням, яке утворюється в великій кількості. Невеликі рослини продукують 50-3000 насінин, а великі 30-40 тис. насінин, які зберігають схожість від 5 до 40 років. Тому, всі заходи мають бути направлені на недопущення утворення насіння, повторного засмічення та зниження його запасів в ґрунті.

Найефективнішим комплексним засобом боротьби з бур'яном є об'єднання зусиль та знешкодження цієї небезпечної алергенної рослини з застосуванням агротехнічних, механічних та хімічних методів боротьби.

Агротехнічний метод має ключове значення на сільгоспугіддях. Це дотримання чергування культур у сівозмінах, основний і передпосівний обробіток ґрунту, вчасний догляд за посівами. В населених пунктах - у вогнищах амброзії полинолистої створення газонів із багаторічних трав. Багаторічні трави пригнічують чисельність, ріст та розвиток рослин амброзії полинолистої.

Хімічний метод доцільно застосовувати в промислових зонах, на узбіччях доріг, на сільгоспугіддях. Він передбачає застосування гербіцидів відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні.

Досягти високого результату при застосуванні хімічних препаратів можна у фазі до 2-4-х справжніх листочків амброзії. У більш пізніх фазах розвитку амброзії ефективність дії хімічних препаратів істотно знижується.

Механічний метод - бажано застосовувати на територіях населених пунктів. На землях з високими і дуже високими санітарно-гігієнічними вимогами (землі навколо житлової забудови, громадських будівель, тваринницьких ферм, парки, стадіони, спортивні площадки, промислові території і інші) виключене застосування гербіцидів. Тут амброзія знищується шляхом виколювання, ручного видалення або скошування.

На присадибних ділянках та клумбах найефективніше виривати рослини амброзії полинолистої. Чим менша рослина, тим легше проводити цю процедуру.

Хаотичне випадкове скошування амброзії полинолистої в період її вегетації призводить до того, що рослина утворює бокові пагони в нижній частині головного пагону, які майже лежать на землі. Наступні скошування їх не зачеплять, утвориться насіння на цих гілках, яке засмітить ґрунт.

Доведена ефективність пізнього скошування амброзії полинолистої безпосередньо перед початком цвітіння, коли утворюються волотеподібні суцвіття, але вони ще не розкрились, що дозволить вирішити декілька проблем – утворення алергенного пилку та

утворення насіння. Орієнтовні оптимальні терміни скошування – друга половина липня – початок серпня.

Насіння амброзії полинолистої зберігає схожість в ґрунті десятки років, за роки нестабільності в державі воно в великій кількості накопичилось в ґрунті. Тому вищезазначені заходи матимуть результат при їх систематичному виконанні протягом тривалого періоду.

Повитіці - *Cuscuta spp*





На земній кулі нараховується 274 види повитиць, в Україні присутні 14 видів. В основному це — однорічні рослини, що не мають коренів та справжніх листків. Повитиці існують переважно за рахунок інших рослин-живителів, розмножуються насінням та вегетативним шляхом. Паразитують на 630 видах рослин, нерідко викликаючи їх повну загибель.

Насіння зберігає схожість до 30 років.

Повитиці наносять великої шкоди в городництві, садівництві і виноградарстві. Уражені рослини сильно слабнуть, призупиняються в рості і розвитку, поступово гинуть. Багато повитиць отруйні для тварин. Крім того, повитиці часто є переносниками вірусів та інших хвороб з одних рослин на інші. У зв'язку з такою великою шкодочинністю повитиць висівати заражений посівний матеріал забороняється.

Бур'ян поширений майже в усіх областях Степової та Лісостепової зон України. Виняток має лише північ Полісся і деякі західні області.

Поширюється бур'ян з насіннєвим матеріалом сільськогосподарських культур, засміченими відходами, транспортними засобами, талими водами, вітром. Насіння плавуче і може переноситься по річках та зрошувальних каналах.